

MARIBORSKI

Gena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Kitajska tragedija

Evropa je bila v zadnjem času v svoji pozornosti cepljena. Medtem, ko je prišlo nad Evropo neurje nemške remilitarizacije Porenja, avstrijske kršitve sentžermenske pogodbe in množstvo drugih sličnih želja, ter je v ospredju zanimanja bila abesinska tragedija, je na Daljnem vzhodu japonska sila trgala, slabila in lomila kitajsko državo. Kitajska je v fazi razkrajanja. Odkar se je leta 1912 cesarica vdova Lung-Yü odpovedala prestolu, ni bilo v tem ogromnem državnem telesu več miru. Zanimiva paralela! Dočim je Kitajska navzlic vsem najrazličnejšim reformnim poskusom padala od stopnje do stopnje, je Japonska, ki je bila ob zatonu prejšnjega stoletja še zelo slabotna fevdalna država, rasla strmo kvišku in se tako silovito razmahnila, da ni sličnega primera v vsej svetovni zgodovini. Odtlej pa do današnjega dne so si Japonci prisvojili četrtino kitajske zemlje.

Več gonilnih sil je, ki so dale Japonski pogon k tej ekspanzivnosti: 1. Potreba po srovinah, ki jih je v tolikem bogastvu tamkaj v mandžurskih in mongolskih predelih. 2. Fanatično prepričanje da pripada japonski rasi na svetu neka božanska misija, odeta v kopreno azijske mistike. 3. Neka posebna mistika japonske volje, ki hoče zmagovati in vladati.

Japonske cilje na Daljnem vzhodu je poleg teh gonilnih sil pospeševala notranja kitajska razcepljenost in pa veliko socialno nasprotje, ki je zlasti zazijalo na primer v Mongoliji med mongolskim pastirstvom in kitajskim kmetstvom. Ni bolj osovraženega bitja v teh mongolskih predelih kakor je kitajski kmet, ki je temu mongolskemu pastirju, kamorkoli je že prispel, preoral travnike, pašnike in rodovitna polja in s tem spodjedal eksistenco mongolskega pastirstva. To mongolsko sovraštvo do Kitajcev in kitajska razcepljenost je povzročila, da je japonska roka brez skrbi segala po obširnih pokrajinah. To preoblikovanje Azije je šlo v silovito naglem tempu. Prve japonske sence so legle na Kitajsko že med svetovno vojno, ko je leta 1915 hotela Japonska vsiliti Kitajski svoj protektorat, pa se je pozneje radi odpora Žedinjenih držav ameriških in Anglije premislila. Po svetovni vojni, ki je pahnila Evropo v neko stanje utrujenosti ter izčrpanosti, se je na vso moč sprostita japonska osvajačnost, ki je v naglih korakih stopala po začrtanih smernicah, ki jih je bil naznačil japonskemu vseazijskemu imperializmu sloviti japonski general Kenji Dohara: predlanskim je padla Mandžurija in je zavlada v na novo stvorjeni državi Mandžukiju japonski ščiteneč in potomec stare kitajske cesarske rodbine Pu-Yi. Lansko leto je japonski apetit segel po severokitajskih provincih ter jim zaenkrat namenil neko avtonomijo. Letos pa se pod japonskim pokroviteljstvom ustvarja neodvisna notranja Mongolija. Kitajski sever se je tako znašel v japonskih rokah.

Kitajska je spričo tega japonskega navala pokazala vso svojo vojaško nemoč. Ali danes sploh še obstoja Kitajska? Danes je dejansko pet Kitajskih. Severno Kitajsko s Pekingom in Tiensinom je že popolnoma zajela japonska penetracija. V centralni Kitajski vlada osrednja kitajska vlada s sedežem v Nankingu, ki ji načeluje maršal Čaingkajšek. V južni Kitajski gospodarja nacionalistični »Jugozapadni politični svet« s sedežem v Kantonu, ki

Neguša bo Mollison z letalom prepeljal v Abesinijo

ZENEVA, 2. julija. Neguš je po tukajšnjih vesteh že naprosil znanega svetovnega letalca Mollisona in ga najel zato, da ga v letalu prepelje v Abesinijo, ker je odločen, da prične na čelu svojih vojščakov novo vojno proti Italijanom brez ozira na zadržanje Društva narodov. V angleških krogih se v zvezi s tem povdarja, da se ne bodo delale neguše nobene težave od angleške strani, če se hoče preko angleškega tritorija vrniti nazaj v svojo domovino.

Prepad med Anglijo in Italijo je vedno večji

LONDON, 2. julija. Angleški časopisi spremljajo ženevsko situacijo z mešanimi čustvi. »Daily Telegraph« opozarja na vedno večji prepad, ki nastaja med Anglijo in Italijo, kar je nedvomno v zvezi s svojčas sklenjenim angleško-francoskim središkim paktom, ki je znatno otežkočil sodelovanje Italije v evropskih vprašanjih. Druga napaka, ki jo je storila angleška vlada, je v tem, ker ni priznala aneksije Abesinije po Italiji in ker ni tega storila tudi večina članic Društva narodov, ki stojijo pod angleškim vplivom. Naravna posledica te politike je, da je da je Italija odklonila sodelovanje na konferenci v Montreauxu, tako da tudi »Times« računajo s poostitvijo ob stoječih angleško-italijanskih odnosih.

Iz Švice izgnani laški žurnalisti

ZENEVA, 2. julija. Včeraj ob 22.15 so bili izpuščeni italijanski žurnalisti, ki so bili aretirani v zvezi z incidenti v zborovalni dvorani Društva narodov. Obenem so jim švicarska oblastva sporočila, da so iz Švice izgnani. Navedeni žurnalisti so se takoj podali na italijanski generalni konzulat, kjer se bodo zadržali do svojega odhoda.

Navi traktorji in abesinska deževje

ADDIS ABEBA, 2. julija. V Addis Abebo je prispelo 50 traktorjev, ki naj oskrbujejo ves čas deževne dobe prevoz raznega blaga. Traktorji so konstruirani tako, da se lahko pomikajo skozi 20 ur s hitrostjo 17 kilometrov na uro. Italijansko vrhovno vojsko je pričelo pošiljati nazaj v Italijo razne vojne odrede. Tako je odpotovala znana divizija Gavinana v Massavo, ki je bila med prvimi mobilizirana.

Schuschnigg je odklonil poziv angleške in francoske delegacije

DUNAJ, 2. julija. Kakor se doznava na merodajnem mestu, je avstrijska vlada z ozirom na poziv, ki sta ga poslali angleška in francoska delegacija kancelarju Schuschniggu, da naj pride v Ženevo, odgovorila, da je Schuschniggov prihod v Ženevo trenutno iz tehničnih in fizičnih razlogov nemogoč in bo avstrijski zvezni kancelar prispel v Ženevo eventualno ob priliki jesenskega zasedanja Društva narodov. V nekaterih tukajšnjih političnih krogih opozarjajo na okolnost, da je topot bila odsotno v Ženevi ne samo avstrijska, ampak tudi italijanska in madjarska delegacija in se vse to spravlja v neko skupno zvezo.

Pred izbruhom monstre boebe v ameriški industriji jekla

PITTSBURG, 2. julija. Pričele so se priprave za veliko borbo v ameriški industriji jekla. Obe stranki, delavci in lastniki jeklarn vršijo obsežne priprave za to borbo. Industriji so si zagurali razne pomožne vire, delavci pa so si ustvarili borbeni fond v višini pol milijona dolarjev. Delodajalci in delojemalci računajo z ogromno stavko, ki se lahko primerja samo z revolucionarnimi stavkami iz leta 1892. oziroma 1927. Delavci jeklarn se borijo za pristanek, ki bi prisilil podjetnike, da sprejmejo v službo samo člane delavske strokovne organizacije. Industriji pa si nočejo pustiti jemati svobode v tem pogledu. Državni podtajnik v delovnem ministertvu Grady je izjavil, da bi mogla prav lahko nastati resna situacija. Načrti delavstva so v smislu informacij preračunani z vojaško natančnostjo ter se je v to svrhu razdelilo področje jeklarske industrije v tri stavkovne zone, in sicer v vzhodno, zapadno in južno. Akcije jeklarske industrije so v stalnem padanju.

LONDON, 2. julija. »Morningpost« piše v uvodniku, da je v Ženevi prevladalo prepričanje, da je potrebna skupna fronta zapadnih veselil, Anglezem se je posrečilo prepričati Francoze, da je potrebno nujno oboroževanje. Tudi v abesinskem vprašanju so se člani vlade sporazumeli v toliko, da se bo priznanje aneksije Abesinije odgodilo na čas po izvršeni reformi Društva narodov.

se je bil osnoval leta 1931 sporazumno med Nankingom in Kantonom. Četrta Kitajska pa je v oblasti sovjetov, ki gospodujejo v nekaterih jugovzhodnih in severovzhodnih predelih. V Urmučinu v Sinkiangu je oblast kitajskega guvernerja še samo senca spričo dejanske moči, ki jo ima eksponent Moskve. Sinkiang je za Nanking že davno izgubljen, razen tega pa vladajo v Kvangsiju rdeči generali Mao Tzetung, Hsu Hsiangcien in Čuteh. Peta Kitajska pa je v Yunanu, kjer dejansko odloča francoska gospodarska moč in francoski kapital.

Odmevi japonskega prodiranja so še poglobili nesoglasja v itak razcepljeni Kitajski. Oblast osrednje vlade v Nankingu je danes še samo navidezna in se pač malokdo še ozira na njene odredbe. Čang kajšek, ki zasleduje taktiko izbegavanja vsakega konflikta z Japonsko in ki hoče zagurati Kitajski srednje in južne predele računajoč na čas, ki dela po njegovem mnenju v prid Kitajcem, je radi te svoje taktike vzbudil največji odpor pri kantonskih nacionalistih, ki mu očitajo diktatorstvo, japonofilsko politiko in odmičanje od načel in smernic očeta kitajske republike in prepoditelja kitajskega naroda dr. Sunjatsena. To nesoglasje prehaja v zadnjem času v oblike, ki se približujejo preteči državljanski vojni. Več možnosti je. Ali bo Čangkajšek brskiral kantonske težnje? Potem sledi neminovno državljanska vojna, ki bo delala v še večjo korist Japonske. Ali se bo Čangkajšek pomiril s Kantonom? Potem je neizogiben konflikt z Japonsko, ki bo pogoltnila še to, kar je doslej ostalo. Čangkajšek je v kleščah. So pa še tukaj druge sile, ki soodločujejo. Sovjetska Rusija, Združene države ameriške, pa tudi Anglija, ki je v svojih interesih v Indiji radi japonske ekspanzije prav tako ogrožena, kakor je ob Rdečem morju prizadeta radi osvojitve Abesinije po Italiji. In ne na zadnje sta še tukaj tudi Francija, ki ima v Yunanu svoj kapital, in tudi Nemčija, katere general von Reichenau je pravkar na obisku pri maršalu Čangkajšku. Popolna zmaga Japonske bi bila v tem slučaju nedogledne važnosti, za interese bele rase na azijskih tleh. Ali je še treba tuhtati, kaj bi se zgodilo, če bi panazijske težnje Panazijskega društva v Tokiju, v katerem so zastopniki vseh azijskih narodov — tudi Indije! — zadobile svoj silovit zamah na Daljnem vzhodu?

RAZGOVORI BREZ KONCA IN KRAJA.

Včeraj je prispel v Zagreb Božidar Vlajić, član vodstva bivše demokratske stranke in delegat delovnega odbora izvenparlamentarne opozicije. Posetil je najprej Večeslava Vilderja, nato pa sta se oba podala k narodnemu poslancu dr. Srdjanu Budisavljeviću. G. Vlajić obišče danes v Kupincu dr. Vlatka Mačeka. Pravi, da je njegov prihod informativnega značaja in da je v zvezi z dosedanjimi razgovori med predstavniki koalicije SD ter demokratov na eni strani, oziroma srbijanske izvenparlamentarne opozicije na drugi strani. G. Vlajić bo o rezultatih svojih razgovorov informiral g. Davidovića.

POPLAVA OKOLI PETRINJE.

Kakor poročajo iz Petrinje, so radi velikega deževja nastale tamkaj velike poplave, ki so uničile vse pridelke. Posebno so prizadete vasi Gora, Sibič in Staza ter je poplava povzročila okoli 2 milijona dinarske škode.

ŠTIRI MILIJARDE LITROV VODE

se je razlilo, kakor poročajo zagrebški listi ob priliki velike poplave nad Zagrebom. Škode gre v težke milijone.

Jugoslavenska misel osnova države

Zaključek kongresa JNS - Pomembni referati - Izvolitev izvršnega odbora

Včeraj je imel novo izvoljeni ožji glavni odbor JNS svojo prvo sejo, ki jo je vodil prvi podpredsednik Jovan Banjanin. S seje ožjega odbora JNS se je objavil sledeči komunikat:

Ožji glavni odbor JNS je imel danes dopoldne od 10. do 13. svojo sejo, na kateri je izvolil izvršni odbor stranke in dva tajnika glavnega odbora. Razpravljal je tudi o pooblastilih, ki jih je dobil glavni odbor na včerajšnjem kongresu ter je prepustil izvršnemu odboru, da jih izvrši.

Po izvolitvi kandidacijskega odbora je sledila izvolitev izvršnega odbora in so v tem odboru po svojem položaju: predsednik Peter Živković, podpredsednika Banjanin in Demetrović, generalni tajnik dr. Kramer, predsednik senata dr. Tomasić, predsednik kluba senatorjev JNS Timotijević, predsednik poslanskega kluba JNS Vasa Jovanović ter oba tajnika glavnega odbora, ki sta bila med tem že izvoljena, in sicer Miljutin Dragović in Dušan Ivančević.

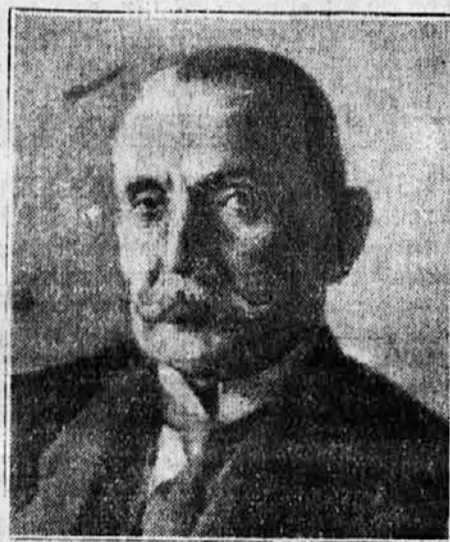
Poleg njih so bili v izvršni odbor izvoljeni dr. Peter Zec, Miljutin Dragović, Milorad Čavdarević, dr. Grga Anđelinović, Svetozar Tomić, dr. Kosta Kumanudi, dr. Velizar Janković, Sukrija Kurtović, dr. Avdo Hasanbegović, Lavoslav Hanžek, Karlo Kovačević, Pavle Matica, dr. Ljudevit Auer, dr. Vaso Glušac, dr. Svetislav Popović, inž. Daka Popović, Mihajlo Živančević, Ilija Mihajlović, dr.

Peter Živković
novi predsednik JNS

Dr. Albert Kramer
glavni tajnik JNS

Nikola Uzunović
prvi in dosmrtni častni predsednik JNS

Milivo Šečerov, dr. Žika Popović, Mihajlo Jevtić, dr. Uroš Krulj, Ivan Pucelj, Ignjat Stefanović, Rudolf Giunio, Jovan Aleksić in dr. Otmar Pirkmajer.

POMEMBEN IDEOLOŠKI REFERAT J. BANJANINA.

Pomembni ideološki referat, ki predstavlja soglasno mišljenje vsega strankinoga vodstva, je podal na kongresu kakor smo že včeraj poročali, strankin prvi podpredsednik g. Jovan Banjanin. — Radi ideološke važnosti tega referata, ki se nanaša na notranje politične prilike, prinašamo vodilne misli, ki so zbudile na kongresu veliko pozornost in navdušeno pritrdjevanje:

Vsa pol. ideologija JNS je osnovana na iskreni veri v jugoslovenski nacionalizem, to čvrsto osnovo vsega našega življenja.

Grda kleveta je zato, ako se stranki očita, da je osnovana zato, ako se stranki očita, da je osnovana na centralističnih ali fašističnih načelih. Stranka je vedno ostala zvesta svojim idealom. Njen program je jasn in točen in odkrito lahko rečemo, da je to edini resnični in jasni politični program, ki obstoji danes v naši državi. Tudi ni res, da bi bila naša stranka le nekaj instrument avtoritativnega režima. Ko je v avtoritativni režim v polnem obsegu vladal v naši državi, takrat JNS niti še ni bilo. Ustanovljena je bila, ko se je po uveljavljenju ustave leta 1931 začela zopet uvajati demokracija. Zato je JNS bila instrument postopne normalizacije in demokracije naše domovine. Ona je bila instrument državne in narodne politike in ni

bila vezana na nikak režim, marveč je bila in mora biti vezana na našo domovino (burno odobravanje).

V nadaljnjih svojih izjavah je senator Banjanin govoril o napadih, s katerimi nasprotniki z vseh strani obsipljejo Jugoslovensko nacionalno stranko. Baval se je najprej z napadi, ki prihajajo iz vrst nove Jugoslovenske radikalne zajednice, ter jih zavračal tako točno in učinkovito, da je izzival vedno nove viharje odobravanja. Na očitek, da je bila JNS osnovana od zgoraj, je opozoril, da sta ravno ogromna udeležba na kongresu in ves potek kongresa najboljši dokaz, da je JNS globoko zakoreninjena v ljudstvu. Govoril je o stališču JRZ do narodnega edinstva, o slovenskem in muslimanskem klerikalizmu in o poskusih zasidranja klerikalizma na Hrvatskem. Razpravljal je o vzrokih, zakaj se ne uveljavijo politični zakoni, in pri tem opozoril na pooblastila, ki jih je za uveljavljenje teh zakonov izglasoval vladi tudi senat. Razpravljal je dalje o neodvisnosti sodnikov v teoriji in praksi in o drugih aktualnih zadevah notranje politike.

Mi smo za demokracijo in smo prepričani, da je v Jugoslaviji mogoče le demokratični režim in da demokracija najbolje

služi utrditvi jugoslovenske svobode in neodvisnosti. Kar tema dvema ciljema ne služi, ni demokracija, marveč zloraba ali pa sredstvo za rušenje jugoslovenskega edinstva. Mi hočemo svobodo, toda ko hočemo svobodo in hočemo demokracijo, zahtevamo v prvi vrsti tudi odgovornost. Ne sme se dopustiti, da bi bili celi deli naroda in domovine po terorju ovirani in da se v celih delih naše domovine onemogoča kretanje jugoslovenskih javnih delavcev. Ker hočemo resnično, svobodno demokracijo, moramo z veliko skepsjo sprejemati vse ono, kar nam govore »poborniki demokracije«, ki pa nikdar ne povedo svojih poslednjih ciljev. V velikem delu so to taki »poborniki demokracije«, katerih somišljeniki v drugih državah izvajajo krute avtoritarne režime.

Osnovna zahteva demokracije je, da vsakdo, ki zahteva od naroda zaupanja, stopi predenj z jasnim programom in mu iskreno pove svojo misel. Skupine v združenju opoziciji tega še niso storile, niti vsaka zase, niti vse skupno. Padla je pač beseda o federaciji. Naša država naj bi se razdelila v več državnih edinic, ki bi bile med seboj povezane. Zagrebški del opozicije, ki zahteva federacijo, pa dozda še ni povedal, kakšna naj bi bila, in tudi ni rekel, da je to njegova zadnja beseda. Voditelji beogradskega krila zagotavljajo, da je federacija nekako isto, kar so bile okrožne samouprave v Srbiji, one okrožne samouprave, s katerimi mi nismo bili zadovoljni.

FEDERACIJA NE PRINAŠA REŠITVE.

Federacija ne bi prinesla nikake rešitve,

najmanj pa bi rešila hrvaško vprašanje. Dovedla bi do tega, da bi se borili za zaščito svojih »narodnih manjšin« v posameznih državah. Namesto enega hrvaškega srbskega ali slovenskega vprašanja, bi imeli celo vrsto takih vprašanj. Nastala bi trenja, ki jih ne bi bilo konec. Sicer pa, ako resno verujemo, da bi se na federativni bazi mogla doseči popolna ravnopravnost, res ne vemo, zakaj ne bi mogla biti mogoča ravnopravnost v Jugoslaviji kot enotni državi.

JUGOSLOVENSKA MISEL OSNOVA.

Jugoslavenska misel je osnova naše celokupne nacionalne politike. Samo ona nudi garancije, da bo ves naš narod kot celota nosilec naše države. Ona je osnovni pogoj za zadovoljstvo in napredek vsakega dela naroda, ona edina vodi k delotvorni ljubezni in tako da je mogočnost za izvajanje pravice ter za pravično rešitev vseh naših problemov. V enotni Jugoslaviji ne more in ne sme biti žrtvovan niti en življenjski interes kake pokrajine ali kakega narodovega dela.

NAJŠIRŠE SAMOUPRAVE MOGOČE LE V ENOTNI JUGOSLAVIJI.

Tudi najširše samouprave, ki jih mi zahtevamo, so mogoče le v enotni Jugoslaviji. Le na narodnem in državnem edinstvu osnovana Jugoslavija more dati samoupravam mnogo tega, kar ni daleč od stvarnih zahtev federalizma, odklanjajoč

čemer pa je treba paziti, da njihova uvedba ne bo prinesla nove obremenitve za prebivalstvo.

URADNIŠTVU JE TREBA ZAGOTOVITI DOSTOJNO ŽIVLJENJE.

V skladu z dekoncentracijo državne oblasti se mora povrniti vera v pravico in enakopravnost za vse. Vrhovno upravo mora tudi pri radikalni dekoncentraciji in decentralizaciji voditi cela država. Odstraniti se mora občutek, da se politika vodi pod prevladajočim vplivom enega dela ali ene pokrajine. Videti in občutiti se mora vpliv vseh delov države in naroda. Vsaka odločitev vrhovne uprave mora biti izraz skupne volje vsega naroda.

Ena osnovnih zahtev našega državnega življenja je ozdravljenje državne administracije. Jugoslavija ima dovolj dobrih, poštenih in sposobnih uradnikov, toda sistem centralizirane administracije je brez njihove krivde stvoril okorn aparat. Država mora svojemu uradništvu zagotoviti dostojno življenje, kar bo tudi najboljšo sredstvo v borbi proti korupciji.

V kraljevstvu šaha

Naš velemejster Vasja Pirc v Prago

Moskovska karikatura Vasje Pirca
(I. Semenov)

Danes zvečer odpotuje v Prago in od tam v Podiebradě, kjer se vrši veliki mednarodni šahovski turnir, naš mariborski rojak Vasja Pirc, ki se bo tamkaj pomeril z odličnimi prvaki šahovskega sveta. Med drugim sodelujejo na tem pomembnem šahovskem turnirju velemejstri dr. Aljehin, Flohr, Ragozi, Frydman, Stahlberg, Lajoš Steiner, Eliskases, Richter, Thomas ter 8 čeških mojstrov. Turnir je po kvaliteti sodelujočih mojstrov eden največjih, kar se jih je vršilo v Evropi. Značilno je, da je bil na turnir povabljen samo po eden udeleženec vsake države.

Gospodarska življenje

Peronospora uničuje! Kakor se opaža so vinogradi letos silno napadeni po peronospori, zlasti grozdni peronospori tako da je veliko vprašanje, koliko bo tega ostalo, a n sadnem drevju se opažajo tudi različne bolezni. Odpadla je večina poznega sadja. Kar je po ostalo, je fizikadno, deloma pa tudi razpokano. Stari vinarji ne pomnijo, da bi kedaj bili naši vinogradi tako hudo v tem času napadeni.

GLAS MATERINE KRVI.

Na državni ženski kliniki v Havani so izvršili zanimiv poskus. Trideset mater so ločili od njihovih trideset novorojenčkov za mesec dni. Nato pa so poklicali matere, naj poiščejo vsaka svojo dete. Osemindvajset mater je takoj prepoznalo svoje otroke, le dve sta bili v dvomu, vendar pa sta kaj kmalu prepoznali sad svojega telesa. »Glas krvi« je ponovno dokazal svojo absolutno verodostojnost. Naziranje materinih biologov se je na razblinilo.

Darujte za azilni sklad PTLI

